

První žena, která autem objela svět

The background of the cover features a woman in a white dress and hat on the left, a vintage car in the lower right, and a desert landscape with Joshua trees and mountains under a blue sky.

SLEČNA STINNESOVÁ NA CESTĚ KOLEM SVĚTA

LINA JANSEN

KIO KAN

edice
KLOKAN

Copyright © 2022 by Blanvalet Verlag,
a division of Penguin Random House Verlagsgruppe
GmbH, München, Germany.
Translation © Pavel Dufek, 2023
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z německého originálu
FRÄULEIN STINNES UND DIE REISE UM DIE WELT
vydaného v roce 2022 nakladatelstvím Blanvalet Verlag,
a division of Penguin Random House Verlagsgruppe
GmbH, München, Germany, přeložil Pavel Dufek
Redakční úprava Lukáš Foldyna
Grafická úprava obálky Zuzana Bürger
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
v edici Klokan, 2023
shop@alpress.cz
Vydání první

ISBN 978-7695-067-2

Bolivijská vysokohorská plošina

Srpen 1928

Jakoby z velké dálky se k uším Clärenore neslo řinčení nádobí a kdákání slepice. Chvíli trvalo, než si znova uvědomila, kde se nachází. Zamžourala, promnula si oči a pokusila se posadit zpříma. I tento nepatrný pohyb ji stál tolik sil, že se jí rozbušilo srdce a na čele jí vyvstal studený pot. Vyčerpaně se svalila zpět na dřevěnou palandu. Pod stropem obíleným vápnem nad ní kroužily dvě tlusté černé mouchy.

Jak dlouho tady už leží? Hodiny, dny, nebo dokonce týdny? A kde je Carl-Axel?

Jediné, nač si vzpomínala, bylo úmorné vedro. Přes den nemilosrdně páliло slunce na skalnatou poušť a žízeň ji málem připravila o rozum. Naproti tomu v noci se třásla zimou. Na kůži a ve vlasech měla ještě nalepený prach.

Nakonec museli nechat automobil stát. Nyní adler vězel mezi dvěma úlomky skály a byl nepojízdný. Špičatý kámen ostrý jako břitva rozcupoval pneumatiky a proděravěl olejovou vanu, jen provizorně záplatovanou. S Carlem-Axelem dokonce pila špinavou chladicí kapalinu. Po všem tom trmácení a nebezpečí, jimž byli v posledních měsících vystaveni, skončila jejich dobrodružná cesta v bolivijských Andách.

Při pomyšlení na porážku se jí do očí draly teplé a slané slzy. Polkla a statečně je potlačovala, jenže se jí to nedařilo. Nezadržitelně se jí řinuly po tvářích. Mohla za to ona. Předsevzala si, že přepíše dějiny a dokáže světu, čeho je žena schopna. Cena, kterou teď zaplatila za pýchu, byla příliš vysoká. Přišla o všechno. O vůz, nejlepšího přítele a... Dál ani nechtěla uvažovat. Velice ji trápilo vědomí, že ji ke Carlu-Axelovi poutalo víc než jen přátelské city.

Z rozjímání ji náhle cosi vytrhlo. Nízkým dveřním otvorem do studené místnosti vstoupila žena. Stejně jako Clärenore jí mohlo být kolem pětadvaceti let. Tmavé šaty jí překrýval nádherně zbarvený přehoz z mistrně utkané látky. Zářil červeně, žlutě a růžově. Na hlavě jí seděl kastrolovitý klobouk, který ji dělal vyšší, než ve skutečnosti byla. Přes oblá ramena měla přehozeny dva copy černé jako havran. V ruce držela keramický pohár s kouřící tekutinou.

„Kde je Carl-Axel?“ zeptala se Clärenore lámanou španělštinou. Když mluvila, ze suchých rtů se jí odlupovaly stroupky.

Žena si přiložila ukazováček na rty, čímž jí dala znamení, aby byla potichu. Pohár postavila na zem vedle Clärenoreřiny postele, sepnula ruce a přitiskla je ke snědé tváři. Co to má znamenat? Že Carl-Axel leží v jiné chatrči? Je naživu? Odpočívá? Nebo že by měla sama zase usnout?

„Kde je Carl-Axel?“ opakovala Clärenore netrpělivě. Mluvení ji vysilovalo. Žena nechápavě kroutila hlavou. Po Clärenoreřiných lících se opět koulely slzy a kanuly na vlněnou deku, kterou byla přikrytá až po bradu. Za celé uplynulé měsíce neplakala dohromady tolik jako v posledních hodinách.

Cizí žena si klekla vedle ní, sáhla po poháru a podala jí ho. Tekutina voněla po listech koky. Clärenore se napila a hned zase upadla do neklidného polospánku a trápily ji zmatené sny, výjevy ze sibiřské zimy, pouště Gobi a z Pekingu. Ale nesměla usnout. Musela se podívat po Carlu-Axelovi a potom vyhledat adler. K tomu potřebovala partu nejméně třiceti mužů, kteří by jí pomohli automobil odvléct. Kdyby společně položili klády, mohli by vůz po oblázkové poušti táhnout. Následně by se museli pustit do opravy. Bylo nutné zalátat díru v olejové vaně profesionálně a vyměnit pneumatiky. Potřebovali náhradní díly z Limy a novou pohonnou látku. Bylo nezbytné se dívat dopředu a vypracovat plán, aby se z tohoto nehostinného kraje dostali co nejdřív

pryč. Až Clärenore dokáže znova uvažovat s jasnou hlavou, musí vyhotovit seznam – tak jako vždycky, když se vyskytly potíže.

Jenže tentokrát bylo všechno jinak. Nic z jejích plánů se nezdálo proveditelné, neboť ji svazovala ochromující únava a dusila ji zdrcující tíseň. Hrozilo jí, že utone v záplavě zármutku.

„Povězte mi, prosím vás: Žije Carl-Axel Söderström? To je můj doprovod. Nechala jsem ho napospas,“ šeptala sotva slyšitelně.

Žena odpověděla řečí, které Clärenore nerozuměla, a nutila ji pít. Nakonec jí držela pohár těsně u úst. Clärenore si proti své vůli dala lok. Teplý nápoj rychle účinkoval po celém těle. Chutnal hořce a zároveň nasládle. Ztuhlé svaly se jí okamžitě uvolnily. Už jen mlhavě vnímala, jak jí neznámá žena odhrnuje přikrývku z nohou a převazuje je. Vzpomněla si na zakrvácené punčochy a zničené boty, roztrhané od šterku ostrého jako břitva. Na moment sebou trhla bolestí a pak se vrátila mírná, konejšivá temnota, o níž tušila, že nevydrží dlouho, než se zase dostaví noční můry.

Zavřela oči a poddala se jim.

Statek ve Weißkollmu (lužickosrbsky Běty Chołmc)

Září 1925

Vůz přijížděl po světlé šterkové cestě ke statku ve Weißkollmu v Horní Lužici. Šikmo dopadající paprsky podzimního slunce nořily zahradu do záplavy tlumených barev. Březové listí zářilo zlatožlutě a doplňovalo svítivou červeň a oranž podzimních aster. Nic zde nebylo ponecháno náhodě. Celý houf zahradníků se v každém ročním období

staral, aby se zahrada selské usedlosti předváděla návštěvníkům z té nejlepší stránky.

Clärenore seděla na zadním sedadle automobilu, vyhlížela z otevřeného okna a vystavovala obličej teplému slunci. Protivítr ji šimral na kůži. Mnohem raději by seděla za volantem sama, ale matka trvala na tom, aby ji z Berlína přivezl jeden ze šoférů. Jaké pošetilé rozhodnutí, uváží-li se, že Clärenore už rok každý víkend závodila na okruhu Avus a před měsícem vyhrála Všeruskou zkušební jízdu napříč Ruskem. Několik týdnů strávila na cestě z Petrohradu přes Moskvu do Tbilisi. Ze všech účastníků byla jenom ona ženského pohlaví a porazila třiapadesát mužů. Jeden soupeř při tomto riskantním podniku pořádaném částečně na nezpevněných silnicích zahynul. Matka a zbytek rodiny však její úspěch ignorovali.

Automobil zastavil před širokými schody. Na nejspodnějším na ni čekal Sebastian, starý sluha jejího otce. Měl na sobě frak a navzdory pokročilému věku stál rovně. Clärenore nevyčkávala, až jí otevře dveře vozu, a udělala to sama. Nejprve nechala vyskočit Lorda, svého mladého gordonsetra, a potom vystoupila stejně energicky na cestu vysypanou šterkem.

„Dobrý den!“ Potlačila nutkání Sebastiana srdečně obejmout. Odmalička ji učili, aby se od personálu distancovala. Ale jak má dítě tohle nařízení dodržovat, když jí kuchařka Käthe ovazovala odřená kolena a sluha Sebastian osušoval slzy? Clärenore trávila nesčetné hodiny ve stáji, kde jí kočí Fritz vyprávěl historky z vojny.

„Dobrý den, slečno Clärenore!“ Sebastian se zdvořile uklonil, ale z jeho vřelého úsměvu se dalo vyvodit, jak moc se na shledání těšil. „Vy jste si pořídila psa?“

„No, vlastně to bylo přesně naopak.“ Zasmála se. „Lord si ve mně našel majitelku.“ Sotva skotský setr uslyšel své jméno, zavrtěl ocasem a otíral se jím o Clärenorinu nohu, dokud se k němu nesehnula a nepohládila ho po hebke

srsti. Obstarat si psa neměla v úmyslu, ale co vám zbývá, když bytná Schüllerová najednou stojí přede dveřmi se štěnětem, to jednoduše vpochoduje do bytu, rozvalí se vám na pohovce a rozhodne se tam zůstat a nikam neodcházet? Manželé, kterým bylo určeno, se museli poohlédnout po jiném zvířeti.

„Je rodina komplet?“ dotázala se Clärenore. Takováto setkání pro ni byla hrůza. Od prudké hádky po pohřbu jejího otce v uplynulém roce bydlela v malém bytě v Berlíně a se šesti sourozenci a matkou se setkávala pouze o svátcích. Kdyby nebyl důvod k dnešní návštěvě mimořádně důležitý, vymyslela by si nějakou výmluvu a vykroutila se z ní.

„Slečna Hilde již dorazila. Pan Otto pobývá v Mülheimu, pan Ernst a slečna Else jsou na internátě a oba vaše starší bratry, pány Huga a Edmunda, očekáváme odpoledne. Pan Hugo přijede se svou ženou Tilde a synem Dieterem.“

S každým jménem, které Sebastian uvedl, v ní rostl odpor. Se sourozenci si nikdy nijak zvlášť nerozuměla. Ernst a Else byli ve dvanácti a čtrnácti příliš mladí, aby přicházeli v úvahu jako důvěrníci. Otto si celý den četl a čas trávil nejraději o samotě. Hugo a Edmund nemohli Clärenore vystát. Po otcově náhlé smrti ji oba z rodinného podniku s matčiny přispěním chladnokrevně vytlačili. A složitý byl rovněž vztah k Hilde, mladší o tři roky.

„Paní matka vás očekává v otcově pracovně,“ informoval ji Sebastian a sáhl po cestovní kabele, kterou Ferdinand položil na šterkovou cestu.

„Klidně to nechte,“ zarazila ho Clärenore pohotově. „Tašku si mohu odnést sama. Myslete na své revma.“ Byla si vědoma, že se starý sluha kvůli bolesti po nocích nevyspí. Vlastně si zasloužil jít už před lety na zasloužený odpočinek.

Dotčeně se ušklíbl. „Dokud zde pracuji, budu nosit zavazadla já.“

Zakoulela očima. Věděla, že matka je k zaměstnancům stejně neúprosná jako k sobě a svým dětem. Bědování, natož

zoufání, to se v rodině Stinnesových netrpělo. Koneckonců její otec vybudoval jedno z největších hospodářských impérií na světě. Původně se postavil na vlastní nohy jako obchodník s uhlím a již jedenáct let po založení firmy ji změnil na společnost s ručením omezeným a činnost rozšířil o investice do vnitrozemské lodní dopravy, hornictví, výroby oceli, lesního hospodářství a chemického průmyslu. Dnes koncernu patřily také pivovary, hotely, tiskárny a nakladatelství. Rodina Stinnesových dokonce ovládala banky a pojišťovny. V koncernu pracovalo kolem šesti set tisíc zaměstnanců téměř ve třech tisících provozech na celém světě.

V duchu Clärenore procházela obsah své kabely. Zabalila si do ní čistou halenku, spodní prádlo a ponožky. Taška byla tak lehká, že ji mohla Sebastianovi svěřit, a přitom se nemusela obávat o jeho zdraví.

„Blahopřeji vám k senzačnímu úspěchu v Rusku,“ ztišil hlas, když vycházel po schodech ke vchodu do domu.

„Děkuji!“

„Dočetl jsem se o něm v novinách,“ pokračoval. „Všichni jsme na vás strašně hrdí.“

Zatímco on a ostatní personál sledovali Clärenorinu kariéru nadšeně, s výjimkou Otty jí nikdo z rodiny nepovažoval za důležité pogratulovat. O vítězství se zkrátka mlčelo, jako by neexistovalo. Kdyby byl její otec ještě naživu, ten by to oslavoval. Nejstarší dcery si cenil a její sklony k technice a ekonomice nejen podporoval, ale dokonce se jimi chlubil obchodním partnerům. V posledních letech před nezdařenou operací mu Clärenore dělala osobní sekretářku, což však její matka neschvalovala. Clärenore například jela jménem podniku do Jižní Ameriky na kontrolu některých tamějších provozů. Ačkolí měla o obrovském konglomerátu větší znalosti než Edmund s Hugem dohromady, dnes jej řídili oni.

Snažila se předcházet případným mrzutostem. Nemělo smysl se trápit kvůli rozhodnutím, která se nedají vzít zpět.

Následovala Sebastiana do přijímací haly, kde se vzduchem linula jemná vůně včelího vosku a mazlavého mýdla. Do horního patra vedly široké, důkladně vyleštěné dřevěné schody. Clärenore vždycky připadala celá budova příliš velká, neosobní a neútulná. Nic ji k ní nepoutalo, aby se tam cítila dobře. Schodiště lemovaly tmavé olejomalby ve zlatých rámech. V dětství se těch zasmušilých tváří předků bála.

Na dobu strávenou na statku Weißkollm měla špatné vzpomínky. Často musela stát celé hodiny v koutě pod přísným dohledem anglické guvernanky Bloomsberryové. Nejednou ji na celý den zavírali do pokoje, aby přemýšlela o svých prohřešcích. Díra v punčoše byl dostatečný důvod ke krutému trestu. Rákoska ve vychovatelčině ruce zanechávala na kůži jizvy a přival nadávek zase stopy na dětské duši.

Clärenore vydržela hrozné měsíce v Německu jen díky myšlenkám na to, že ji čekají daleko šťastnější časy na statku Asa gård v jižním Švédsku. Ten ji pojil s bezstarostným dětstvím. Na rozlehlém pozemku směla dovádět bez dozoru, vychutnávat si přírodu a hrát si s dětmi služebnictva. Mnohdy trávila celé odpoledne na koňském hřbetě nebo s mechaniky v dílně.

„Jdeš pozdě!“ vytrhl ji ze vzpomínání sestřin důvěrně známý hlas. U dřevěného schodišťového zábradlí stála Hilde a prohlížela si ji s vyčítavým výrazem. V loňském roce se z ní stala žena, z obličeje se jí vytratily veškeré dětské rysy. Na tvářích měla decentní make-up, růžový odstín zvolila šikovně. Všechno na ní bylo dokonalé. Účes, elegantní šaty, vzpřímené držení těla. Výraz obličeje byl zdrženlivý a trochu blahosklonný. Přesně takový, jaký se od dcery jednoho z nejbohatších německých průmyslníků v Německu očekával.

„I tobě překrásné odpoledne, milá sestřičko!“ odvětila Clärenore ironicky.

„Matka tě již čeká k obědu,“ pokračovala Hilde.

„Kdyby chtěla, abych přišla dřív, nesměla by mi poslat Ferdinanda,“ ohradila se Clärenore. „Plazí se po ulicích hlemýždím tempem.“

„Matka nevidí ráda, když jezdíš sama napříč zemí. Kromě toho: než za ní půjdeš, měla by ses ještě převléct.“

„Odsesu vám tašku do pokoje,“ vysvětlil Sebastian tiše, protáhl se mezi Clärenore a stěnou a odešel do druhého traktu budovy.

„Co je na mém oblečení špatného?“ Za dobu, co závodila v autech, si zvykla nosit kalhoty, a to nejen na závodní dráze, nýbrž i v soukromí. Vlasy si dala ostříhat nakrátko a nechala si udělat módní vodovou ondulaci – po vzoru slavných amerických hereček. Takový skandální oděv společnost odmítala tolerovat i výstřední dceři průmyslníka. Některé komentáře v tisku na její adresu byly zdrcující, ale to jí nevadilo.

„Proč pořád musíš všechny provokovat?“ rýpla si Hilde. „Jako by nestačilo, že závodíš v automobilech. Musíš se ještě oblékat jako muži?“

„Vždyť to je praktické,“ hájila se Clärenore.

Hilde vzdychla. Vzala mezi prsty perlový náhrdelník, který jí visel kolem krku, a posouvala jednu perlu po druhé. „Takhle o tebe nikdy nebude žádný muž stát.“

„Žádný jako Max?“ kontrovala Clärenore zle. „Nudný člověk, který mě bude celý den komandovat a poučovat, co mám dělat?“ Dala si ruce v bok. „Děkuji, to nemám zapotřebí! Kdybych se měla někdy vdát, pak za muže, co mě bude brát vážně a kterého budu milovat.“

Hilde v obličeji zbledla. Před pár týdny ji podnikatel Max Fiedler požádal o ruku a ona nabídku přijala. Byl o několik let starší než ona, ale jak Clärenore věděla, šlo o matčina vysněného kandidáta. Kdyby sestra směla dát na hlas svého srdce, zasnoubila by se s Franzem, synem kočího. Takové rozhodnutí by však mělo za následek, že by ji matka okamžitě vydělala.

Sestře se chvěly rty. Pustila náhrdelník, a jak narazil na hrudník, perly zacvakaly. Clärenore svých slov ihned litovala. Nechtěla jí ublížit. Přesto k tomu docházelo pokaždé, když se potkaly. Dnes překonala dosavadní rekord: Sestřiny city ranila již po několika slovech. V dětství mívala strach, že malá Hilde spíše upoutá pozornost milovaného otce. O těch málo hodin, které si Hugo Stinnes vyhrazoval pro své děti, se Clärenore nemínila dělit. Místo aby na Hilde pohlížela jako na spřízněnou osobu, brala ji jako sokyni. Až příliš pozdě Clärenore poznala, že by bylo moudřejší, kdyby se spojily. Sestra totiž nikdy nepředstavovala vážnou konkurenci, navíc byly velmi odlišné. Bohužel již byl položen základ zpackaného vztahu.

„Matka na tebe čeká v otcově pracovně,“ oznámila jí Hilde chladně, obrátila se ke Clärenore zády a šla chodbou ke svým soukromým prostorům. Podpatky jí o dlaždicovou podlahu hlasitě klapaly. Clärenore krátce zvažovala, zda má jít za Hilde a pokusit se o přátelský rozhovor, ale pak to nechala plavat. Obávala se, že by to zase skončilo hádkou. Lord ji vlhkým čenicem štouchl do ruky a ona ho pohladila po červenohnědé srsti.

„To byl teprve začátek,“ prohodila tiše. „Debata s matkou bude ještě mnohem chladnější.“ Lord se na ni díval beze-lstnými očima a pomalu vrtěl ocasem. „Tak do toho, ať to máme brzo za sebou.“

Odhodlaně kráčela temnou chodbou a Lord jí šel bez váhání v patách.

Přede dveřmi do pracovny se zastavila, zhluboka se nadechla a teprve potom zaklepała. Otevřela, až když se zevnitř ozvalo: „Vstupte!“

Přes nos ji praštila známá vůně tabáku, kůže a dřeva. I otcova voda po holení stále ještě visela ve vzduchu. Usídlila se ve stěnách obložených dřevem a těžkých tmavozele-ných sametových závěsech, jako by připomínala, že duch

Huga Stinnese v této místnosti nadále dlí. Cítila, jak se jí stahuje hrdlo.

Chvilí trvalo, než její oči přivykly šeru. Matka seděla za masivním psacím stolem. Byl to nezvyklý pohled. Dokud její manžel žil, pobývala v jeho pracovně jen zřídkka. Nyní po zesnulém choti psací stůl převzala. Ani drobná postava, ani úzký obličej nenasvědčovaly tomu, že měla železnou vůli. Byla jedinou dědičkou a nikdy nedělala tajemství z toho, že pro ni synové znamenají víc než dcery. Kdyby bylo po jejím, přivedla by na svět jenom samé kluky. Dívky byly v jejích očích pouhou nevítanou přítelkyní, kterou bylo nutné provdat za co největší boháče. Proto jí vždycky bylo trnem v oku, že manžel Clärenore podporuje.

„Ty nemáš v Berlíně zrcadlo?“ popíchla ji uštěpačně.

„Dobrý den, matko!“

„Běž si obléknout šaty.“ Cläre zvedla netrpělivě ruku a pokynula dceři, aby z místnosti odešla, avšak Clärenore zůstala paličatě stát.

„Můj oděv je otázka peněz,“ opáčila klidně. „Podniky, pro které pracuji, mi jednou do roka financují kompletní výstroj od krejčího. Tohle oblečení nosím na setkání s novináři a fotografování a pak si ho smím nechat. Bylo by nerozumné, kdybych se jako automobilová závodnice rozhodla pro elegantní večerní šaty.“

„Takže stále vysedáváš za volantem a jezdíš dokolečka po závodní dráze?“

Clärenore mlčela, neboť to byla jednoznačně řečnická otázka. Na stolku vedle dveří leželo několik deníků. Všechny informovaly na titulní straně o Clärenoiřině vítězství v Rusku.

„Kdy hodláš s těmi alotrii přestat a konečně dělat to, co od tebe rodina očekává?“ pokračovala matka.

Clärenore se napřímila. S výčitkami sice počítala, ale překvapilo ji, že se s nimi matka vytrasí tak rychle.

„Závoděním vydělávám peníze,“ ohradila se a pokračování si nechala pro sebe: Peníze, které mi rodina upírá. Místo toho vysvětlila: „Z mých vítězství těží celý německý automobilový průmysl, a tím i náš rodinný podnik. Naše provozy jsou významnými dodavateli. Automobilka Adlerwerke patří k našim největším zákazníkům.“

„Nemusíš mě poučovat o úkolech našich provozů,“ přerušila ji matka podrážděně. „Všem by nám pomohlo, kdyby ses provdala za vlivného muže a konečně se postarala o potomky.“

Clärenore se na sobě snažila nedat znát, jak moc ji matčina slova ranila. Žádná žena by neměla klesnout na úroveň pouhé manželky a rodičky. Pokud se matka s touto rolí spokojila, měla na to právo. Jenže Clärenore si přála něco jiného. Avšak nyní nebyla vhodná doba na podobné diskuse. Jestliže prahla po úspěchu, musela se držet vlastního důvodu návštěvy.

„V Americe začal Ford vyrábět automobily na běžícím pásu. Brzy jeho vozidla zaplaví celou zeměkouli. Pokud se německé podniky chtějí udržet na mezinárodní scéně, potřebují reklamu. A kdo může být lepší protagonistkou než mladá žena, co řídí vůz?“

Cläre přimhouřila oči a složila ruce před útlou hrudí. Šedivé vlasy měla vzadu pevně smotané do drdolu. Od manželovy smrti chodila výhradně v černém – v této barvě působila její tvář ještě mrzutěji.

„Co se staráš o nějakého Henryho Forda z Ameriky?“ Cläre se nahnula nad stůl. „Pochopila jsem, že se tento rozhovor nebude točit kolem automobilových závodů. Co máš za lubem tentokrát?“

Bylo strašné, jak rychle ji matka prokoukla. Na tom se za celé roky nic nezměnilo.

„Plánuji cestu kolem světa,“ odpověděla Clärenore.

Připomněla si dobu, kdy po ničem netoužila víc než sedět sama za volantem automobilu. Matka a paní Bloomsberryová

jí to výslovně zakázaly, zato otec jí to dovolil. Již ve třinácti letech Clärenore poprvé pomáhala při opravě, v patnácti směla kroužit po dvoře na statku Asa gárd a v osmnácti získala řidičský průkaz.

„Cestu kolem světa?“ zopakovala Cläre a zamítavě zkrčila ruce na prsou.

„Chci jako první žena objet zeměkouli v automobilu,“ potvrdila dcera.

Matku tím natolik vyvedla z míry, že ztratila řeč.

Clärenore toho využila a směle mluvila dál.

„Tahle výprava by znamenala nesmírně cennou reklamu pro německý automobilový průmysl. Mohla bych dokázat, čeho jsou němečtí inženýři schopní. Naše automobily jsou nejlepší na světě. Vyznačují se takovou výkonností a spolehlivostí, že se v nich dá objet svět.“

Matka dál mlčela.

„Prospěch z toho bude mít i naše podnikání,“ pokračovala Clärenore. „Naše jméno se bude v kladném smyslu objevovat na titulních stranách a opět získáme důvěru investorů.“

Matka se rázem zachmuřila. Clärenore se dostala na tenký led. Cläre nestrpěla kritiku toho, jak její synové řídí firmu. Přitom bylo všem patrné, že ani Edmund, ani Hugo nemají smysl pro komplexnost koncernu. V uplynulém roce nejdříve zveřejnili podíly z elektrárny RWE, později části Deutsch-Lux a dolů v Lucembursku, úspěšných podniků. Kdyby byly nadále potíže s likviditou, museli by odprodat podílnictví na lodní dopravě a obchodu s uhlím. Clärenore si byla jistá, že kdyby to otec viděl, obracel by se v hrobě.

„Jestli ode mě nebo od svých bratrů očekáváš finanční podporu této nesmyslné akce, tak na to rovnou zapomeň. Nedáme ti na ni ani jednu říšskou marku.“

„Ještě sis vůbec neposlechla, co mám přesně v plánu!“ Tak rychle se Clärenore nemínila vzdát. V sázce toho bylo příliš. Během závodu v Rusku dostával její plán konkrétní podobu. Už se nehodlala smiřovat s tím, co jí někdo vnucuje.

Automobilové závody a účast ve Všeruské zkušební jízdě jí diktoval automobilový průmysl. Nyní se chtěla poprvé v životě sama chopit iniciativy; ne věčně skákat, jak muži pískají.

„Dověděla jsem se dost, aby mi bylo jasné, že nemáš v hlavě nic než alotria. Už o tom nechci slyšet ani slovo. A nyní, prosím, běž do svého pokoje a oblékni si šaty, které mě nebudou dráždit. Ačkoli se zdá, že na to stále zapomínáš, jsi žena. V tomto odporném oděvu vypadáš jako nějaký neduživý muž.“

„Ale matko, alespoň mě vyslechni.“

„Co si mám poslechnout?“ Cläre zvýšila hlas. „Že máš v úmyslu objet svět jakožto neprovdaná žena? Kdo tě bude doprovázet? Nějací mechanici? Nenapadlo tě, co to znamená pro dobré jméno naší rodiny? Žádný muž, jemuž záleží na pověsti, si tě nebude ochoten vzít. Po celém světě si na tebe budou ukazovat prstem a vysmívat se ti, že jsi amazonka – mužatka.“

Clärenore cítila, jak se v ní hromadí vztek a do očí se jí derou slzy. Nechtěla jim dát průchod. Statečně zařala ruce v pěst a v duchu počítala do deseti. Po otcově smrti odešla ze statku s pláčem. Tehdy se zapřísáhla, že matka ani bratři už nesmějí mít nad jejím životem takovou moc, aby kvůli tomu ronila slzy.

„Tu výpravu podniknu,“ trvala na svém. „Ukážu světu, čeho je žena schopna, protože mezi muži a ženami není žádný rozdíl.“

Poprvé od chvíle, kdy vstoupila do pokoje, se v matčině tváři mihl náznak shovívavého úsměvu. „Ach, Clärenore, kdy už přestaneš být tak nezdravě tvrdohlavá?“

Clärenore mlčela, což si matka vyložila jako souhlas.

„Předpokládám, že dostaneš rozum a konečně budeš dělat to, co od tebe jako od dcery očekávám. Najdi si ženicha přiměřeného stavu. Jde o to, vést obrovský podnik a zachovávat dobrou pověst jména Stinnes. Dlužíš to otci a bratrům.“

„Byla jsem připravena převzít zodpovědnost, a to jsem pořád,“ odvětila hořce. „Otec si přál, abych nastoupila do vedení firmy.“ Všechno by se vyvíjelo jinak, kdyby se matka řídila manželovou vůlí.

Slabý úsměv z její tváře rázem vyprchal. „To stačí!“ odsekla ostře. „Za hodinu se v zimní zahradě podává svačina. Zúčastní se jí také tví bratři. Běž se připravit. Ve skříni máš vhodné šaty.“

Clärenore se beze slova otočila.

„Od nás nedostaneš ani vindru!“ zavolala za ní matka. „A pokud se odvážíš naše dobré jméno pošpinit tím, že se nemravným způsobem obklopíš muži, postarám se, aby tě naše rodina navždy vyobcovala. Stačí jediná skandální zpráva, a ke Stinnesovým už nepatříš. Rozumíš?“

Clärenore to pochopila moc dobře a mlčky z pokoje odešla. Kdyby zůstala o něco déle, asi by své předsevzetí porušila. Slzy o sobě již dávaly vědět. Sotva za ní zaklaply dveře, opřela se o chladnou zeď a zavřela oči. Pomalu si dřepala. Lord si sedl vedle ní a konejšivě si jí položil hlavu na kolena. Vděčně ho drbala za měkkýma ušima, potom zabořila celý obličej do hebké srsti. Dotyky měly uklidňující účinek. Matka se ve skutečnosti domnívala, že se na výpravu vydává jen proto, aby si užívala s muži a vyhnula se splnění vlastního úkolu: sňatku s odpovídajícím ženichem. Takový nesmysl!

Clärenore toužila poznávat jiné země, národy a kultury. Dychtila po tom, rozšířit si obzor, a vždycky ji uchvacovaly atlasy. Muselo přece existovat víc než úzké společenské meze, v nichž se ženy v Německu směly pohybovat. To, že jí matka nechtěla rozumět, jí mrzelo, ale zklamání její touhu ještě umocňovalo.

Za rozhodnutím si stála: plánovanou cestu kolem světa uskuteční stůj co stůj. Bylo by k smíchu, kdyby jako mladá žena, která umí řídit automobil, nedokázala sehnat mecenáše, jenž by její záměr podpořil finančně. V duchu probírala jména všech, kdo by jí mohli pomoci, počínaje vlastníkem

automobilky Adlerwerke přes ředitele Continentalwerke až po šéfa benzolového svazu z Essenu a představenstvo německé společnosti na výrobu vakuového oleje z Hamburku – ty všechny jí otec představil osobně.

Ještě ji napadl ministr zahraničí Gustav Stresemann, otcův dobrý přítel. Potřebovala totiž víza a diplomatický pas a v tomto ohledu by jí určitě mohl být užitečný. S každým dalším jménem se jí vracelo sebevědomí. Když se zvedla, věděla, že expedici realizuje bez ohledu na to, jak se k ní staví rodina. Celý svět přesvědčí, že ženy dokážou být stejně odvážné jako muži.

V zápalu činorodosti se vydala zpět ke schodišti a pádila po něm dolů. Poslední tři schody vzala jedním skokem.

„Nono!“ Sebastian šel právě proti ní a nestačil žasnout. „Neměla byste se chystat na svačinu?“

„Nemám čas,“ odpověděla. „Musím zpátky do Berlína. Připravovat se na cestu kolem světa.“

Bolivijská vysokohorská plošina

Srpen 1928

Již několik hodin vál oknem dovnitř ledový vítr a Clärenore se i pod tlustou vlněnou dekou třásla. Z postele se dívala na hvězdnou oblohu a světlý měsíc v úplňku, jehož svit dopadal na hliněnou podlahu a chatrč zaplavil stříbrným jasem. Pomalu se napřímila a ovinula se příkrývkou ještě těsněji. Noci bývaly na vysočině mrazivé, ale nejhorší byl řídký vzduch, který ztěžoval dýchání. Clärenore myslela na Carla-Axela a jeho krvácení z nosu, jímž začal trpět už u jezera Titicaca. Když ho zanechala v Andách, aby sehnala pomoc, krvácel z nosu a úst. Ten děsivý pohled jí naháněl hrůzu.

Ze začátku ho podpírala, potom se však vedle ní zhroutil a neměl sílu na další krok. Energie došla i jí.

„Spolu to nezvládneme,“ huhlal.

Nakonec jeho naléhání podlehla, odtáhla ho do stínu skály a dál se trmácela sama.

„Přivedu pomoc,“ slíbila mu a on jen letargicky přikývl.

Clärenore nevěděla, jak dlouho byla na cestě sama. S každým krokem únava stoupala a nakonec se natáhla na holou zem, aby si trošku odpočinula. Vlastně chtěla hned pokračovat, ale zřejmě zdřímala. Uslyšela dětské hlasy v cizí řeči, myslela si, že se jí to zdá, a dál jim nevěnovala pozornost. Krátce nato ztratila vědomí a procitla až v místnosti, kde teď ležela. Jak dlouho to trvalo?

Stále ještě nevěděla, kde se nachází Carl-Axel. Našli ho? Leží v jiné chatrči? Srdce jí bušilo a v uších jí hlasitě hučelo. Tento bolestný tón se šířil celým tělem a pronikal do každého vlákna jejích nervů a svalů. Nutila se dýchat klidně, dokud se jí krevní oběh nestabilizoval. Ale sotva se pokusila spustit nohy z postele, nanovo se ozvala tachykardie a hukot zesílil. Nemělo to smysl. Bez cizí pomoci by nevstala. Chatrč obsahovala jedinou místnost a ona v ní byla sama. Musela čekat, až se vrátí žena, která jí podala ten odporný nápoj. Mohly za zrychlení srdeční činnosti listy koky?

Trpělivost. Potřebovala trpělivost. To slovo Clärenore nesnášela stejně jako pojem „vzdát se“. Momentálně si život žádal obojí. Z lůžka civěla oknem ven, pevně odhodlaná neusnout. Hned jak začala vnímat hluk z vesnice, chtěla pátrat po Carlu-Axelovi. I kdyby to bylo to poslední, co v rámci této výpravy udělá, oddanému souputníkovi to dlužila. Doprovázel ji až do jihoamerických And. Nyní ho měla za úkol přivést v bezpečí zpět k jeho ženě. Tato myšlenka ji také bolela, i když z jiného důvodu.

Berlín

Březen 1927

Vzduch v kanceláři ředitele filmové společnosti Fox se dal krájet. Clärenore kouřila jednu cigaretu za druhou. Ředitel Außenberg se zakuckal, zvedl se od psacího stolu a otevřel obě okenní křídla. Do místnosti, která připomínala spíš obývací pokoj než kancelář, proudil vlahý jarní vzduch. V jednom koutě stála pohodlná kožená sedačka, stoleček a dvě čalouněná křesla. Clärenore seděla v jednom z nich a před ní ležela rozevřená mapa světa.

Na přípravu potřebovala téměř dva roky. V nesčetných rozhovorech s mecenáši, politiky a mechaniky probírala každyčkový detail. S plánováním jí pomáhal ministr zahraničí Gustav Stresemann i státní tajemník Robert Weismann. Třikrát jela do Ruska přesvědčovat sovětskou vládu – a nyní jí i ta přislíbila plnou podporu. Clärenore se nemohla dočkat, až konečně vyrazí na cestu.

„Svou expedici musíte rozhodně zdokumentovat,“ trval na svém ředitel Außenberg. Již hodinu ji přesvědčoval, aby s sebou vzala kameramana. „Budete projíždět oblastmi, které žádná kamera ještě nezachytila. Vaše cesta vyvolá zájem lidí a nadchne je. Takový film zaplní kinosály.“

Clärenore stále váhala. Myšlenka natočit film se jí sice zamlouvala, ale pak by bylo potřeba vzít na cestu dalšího muže. Firma Adlerwerke, která jí dala k dispozici vůz, jí také zprostředkovala dva mechaniky: Hanse Grunowa a Viktora Heidtlingera. Druhého z nich znala již ze Všeruské zkušební jízdy. Jenže při účasti libovolného dalšího muže by pro ni bylo ještě těžší se prosadit. Přestože byla vedoucí výpravy ona, přece jen jí bylo teprve dvacet šest let. A nesměla zapomínat na matčino varování, aby nepošpinila dobré jméno rodiny...